

6. Streszczenie pracy po polsku i angielsku

Streszczenie

W pracy podjęto próbę oceny wpływu trendów dotyczących kształtowania terenów zieleni przez pryzmat dokumentów planistycznych – studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat - od zmiany systemowej w Polsce w 1989 r. do roku 2022, na przykładzie Wrocławia.

O ile w zakresie projektowania i kształtowania terenów zieleni w mieście, zgodnie z najnowszymi trendami, dostępnych jest wiele opracowań naukowych, daje się zauważyć brak badań na granicy teorii i praktyki. W odniesieniu do opracowań poświęconych zieleni w planach miejscowych, badane są raczej zapisy pod kątem ich skuteczności w odniesieniu do ochrony zieleni. Brakuje badań poświęconych ewolucji zapisów w dokumentach planistycznych pod kątem zieleni i zmieniających się trendów. Niniejsza praca uzupełnia tę lukę.

Praca składa się z dwóch tomów. Tom I stanowi główną część merytoryczną rozprawy doktorskiej, na tom II składa się natomiast skatalogowany zestaw wszystkich analizowanych planów miejscowych z ustandaryzowanymi zapisami w zakresie zieleni i zagospodarowania wód opadowych. W początkowej części pracy zarysowano zmiany paradygmatu planowania terenów zieleni miejskiej w miastach europejskich i Stanach Zjednoczonych Ameryki. Nakreślono tu początki planowania terenów zieleni w miastach, a następnie opisano główne koncepcje urbanistyczne końca XIX w. i początku XX w. pod kątem roli zieleni. Zidentyfikowano nowe paradygmaty w urbanistyce przełomu XX i XXI w., przedstawione zostały również istotne dla tematu pracy zobowiązania państw, na poziomie porozumień globalnych i dokumentów unijnych

Najobszerniejsza część pracy prezentuje zasadniczy proces badawczy i jego wyniki. Prześlędzono dziedzictwo planowania przestrzennego Wrocławia od roku 1989 do roku 2022 r. Omówiono najważniejsze zapisy dotyczące ochrony i kształtowania terenów zieleni (oraz zagospodarowania wód deszczowych) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oprócz planów miejscowych, dla każdego z okresów analizowano również studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz inne istotne dla miasta dokumenty, z uwzględnieniem kontekstu prawnego na poziomie kraju i Europy. Badania zakończono wnioskami z przeprowadzonych analiz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Wrocławia w powiązaniu z pozostałymi analizowanymi dokumentami. Na końcu została zbadana skuteczność wdrożeniowa zapisów na podstawie wybranych studiów przypadku.

Kolejna część pracy obejmuje próbę podsumowania obserwowanych zmian dotyczących roli terenów zieleni w planowaniu na przykładzie Wrocławia oraz wybranych polskich miast: Warszawy, Gdańska, Poznań, Łodzi i Krakowa. Uzupełnienie badań stanowi również podrozdział, na który składają się wywiady z zawodowymi planistami i urzędnikami miejskimi. Merytoryczną część pracy zamyka część zawierająca wskazania dla dobrych praktyk.

Celem autorki było uzupełnienie luki w badaniach poświęconych ewolucji zapisów w dokumentach planistycznych pod kątem zieleni i zmieniających się trendów w okresie ostatnich trzydziestu lat w planowaniu zieleni na przykładzie Wrocławia. Diagnoza dynamiki zmian trendów odbywała się w odniesieniu do dokumentów planistycznych, które stanowią niejako papierek lakmusowy rzeczywistych zmian w podejściu do planowania przestrzennego.

Abstract

The paper attempts to assess the impact of trends in shaping green areas through the lens of planning documents - masterplans and local development plans, over the past thirty years - from the system change in Poland in 1989 to 2022, on the example of Wrocław city.

While in the field of design and shaping green areas in the city, according to the latest trends, many scientific studies are available, it is noticeable that there is a lack of research on the brink of theory and practice. With regard to studies devoted to greenery in local plans, provisions are rather examined in terms

of their effectiveness with regard to greenery protection. There is a lack of research dedicated to the evolution of provisions in planning documents in terms of greenery and changing trends. The present study fills this gap.

The work consists of two volumes. Volume I is the main substantive part of the dissertation, while Volume II consists of a cataloged set of all analyzed local plans with standardized provisions for greenery and rainwater management. The initial part of the dissertation outlines paradigm shifts in urban green space planning in European cities and the United States of America. The origins of urban green space planning are outlined here, followed by a description of the main urban planning concepts of the late 19th century and early 20th century in terms of the role of greenery. New paradigms in urban planning at the turn of the twentieth and twenty-first centuries are identified, and the commitments of countries, relevant to the subject of the work, at the level of global agreements and EU documents, are also presented

The most comprehensive part of the work presents the essential research process and its results. The legacy of Wrocław's spatial planning from 1989 to 2022 has been analyzed. The most important provisions for the protection and shaping of green areas (and storm water management) in local spatial plans are elaborated. In addition to local plans, masterplans and other documents relevant to the city, were analyzed for each period, taking into account the legal context at the national and European levels. The chapter concludes with the conclusions of the analyses of the local spatial development plans for the city of Wrocław in connection with the other analyzed documents. Finally, the effectiveness of provisions in practice has been examined on the basis of selected case studies.

The next part of the work includes an attempt to summarize the observed changes concerning the role of green areas in planning on the example of Wrocław and selected Polish cities: Warsaw, Gdansk, Poznan, Lodz and Krakow. The research is also supplemented by a subsection consisting of interview with professional planners and city officials. The substantive part of the work closes with a section containing indications for good practices.

The author's goal was to fill the gap in the research devoted to the evolution of provisions in planning documents in terms of greenery and changing trends over the past thirty years in greenery planning on the example of Wrocław. Diagnosis of the dynamics of changing trends was done with reference to planning documents, which are, so to speak, a litmus test of real changes in the approach to urban planning.